

הפסקת אש

מידתית

מאת הרב אליהו צוברי שליט"א

כולל שערי הוד והדר יבנה שיעורים שמתקיימים בימי שישי

פרשת תולדות תשפ"ה

הייתה הקללה באה עלי ולא עליך. (זרע שמשון
פרשת נצבים אות א)

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק (כ"ה ט)
רש"י אומר, ע"י שאמר - **יצחק בן אברהם**, הוזקק לומר - **אברהם הוליד את יצחק**, לפי שהיו ליצני הדור אומרים - מאבימלך נתעברה שרה וכו'. **יש לשאול**, הלא אברהם יכול להוליד, שהרי הוליד את ישמעאל. ואם העיכוב מצד שרה - אז מה יועיל אבימלך? א"כ, מה טענתם של ליצני הדור? **אלא** טענתם היתה, שלא יתכן שני הפכים באדם אחד - **אברהם חסד** ו**יצחק גבורה**, לכן טענו 'מאבימלך נתעברה'.

רק אחרי שראו שיצחק הוליד את עשו ויעקב שהם שני הפכים, מכאן ראייה שאברהם הוליד את יצחק. וזה מה שפירש רש"י - **ואלה תולדות יעקב ועשו** האמורים בפרשה, ש-יצחק בן אברהם.

מספר הגר"י גלינסקי זצ"ל:

נשאלתי שאלה. הכתוב אומר: **ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק**. **פירש רש"י**: לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה, שהרי כמה שנים שהתה עם אברהם ולא ילדה. מה עשה הקדוש ברוך הוא, צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, והעידו הכל: **"אברהם הוליד את יצחק"**. ואינו מובן. הלא אברהם לא היה עקר, שכבר נולד לו ישמעאל. ושרה היתה עקרה בטבעה. וכשנתבשרה שתלד, צחקה בקרבה: "אחרי בלותי, היתה לי עדנה?" **וכתב הספורנו**, "כי אמנם להשיב הבחרות אחר הזקנה הרי הוא כתחיית המתים". ואיך יעלה על הדעת שנעשה לה נס כדי שתלד מאבימלך, הלא מופקע הוא!

אלא שזה טבעה ועיקרה של הליצנות, שאין לחפש בה הגיון וטוענת כל דבר הזוי, כדי ללעוג ולבזות

אולי ימשני אבי והייתי בעיניו כמתעתע והבאתי עלי קללה ולא ברכה: ותאמר לו אמו עלי קללתך בני אף שמע בקלי ולך קח לי: (כז, יב-יג)

יש להתבונן בדברי יעקב, מפני מה הוצרך לומר קללה ולא ברכה, שהרי זה פשיטא שאם יקללו אביו יבוא עליו קללה ולא ברכה? ומה הוא כפל הלשון - קללה ולא ברכה?

ויש לפרש, שיעקב הסתפק בהבנת הפסוק (דברים כז יח) **ארור משגה עור בדרך** וחשש שכוונת הפסוק הוא כפשוטו, ש-כל מי שמטעה עור מחמת שאינו רואה, תחול עליו קללה.

ולכך אמר לרבקה אימו, שחושש להטעות את אביו. שהלא אם היה ממשש אותו ונודע לו שהוא אינו עשיו - היה בעיניו כמתעתע והיינו, שהיה מבין שהטעיתי אותו מחמת שאינו רואה. נמצא, שלא יועיל לי ברכתו של יצחק אבי משום שאני מטעהו וממילא, **אף אם לא ימשש אותי ויברך אותי**, בוודאי לא יועיל ברכתו, שהרי כבר חלה עלי קללת התורה **ארור משגה עור**. שהרי יצחק היה עור שלא היה יכול לראות ואין הברכה יכולה לחול במקום שיש בו קללה.

וכך יתפרש הפסוק: **אולי ימשני אבי**, אולי מחמת שאם **ימשני** - יחשיב אותי כמי שבא להטעותו. ממילא עתה, **אף אם לא ימשני** אלא יברך אותי - **והבאתי עלי קללה**, היינו קללת התורה של המטעה עור. **ולא ברכה** - כי אף הברכה שיברכני לא יועיל לי.

על כך השיבתו רבקה - **עלי קללתך**, היינו שאם מחמת קללת התורה ראוי לבוא קללה, היתה הקללה באה עלי. משום שאין כוונת הפסוק **'ארור משגה עור בדרך'** כפשוטו, אלא כוונת 'הארור' כמו שפירש רש"י **שם**, שיש בפסוק 'ארור' למי שנותן לחברו עצה שאינה הוגנת. ואם כן, אם העצה שאני נותנת לך היתה עצה שאינה הוגנה,

הדרשה לשבת הגדול. שמע רישרוש ונשא עיניו וראה את הדמות המפויחת מכף רגל ועד ראש מגיחה מן האח. "מה רצונך?", שאל. ההלם הראשון עבר, הדיבור שב אליו: "אה... רצוני לשאול שאלה". מובן, זו הכתובת. אבל כמדומה שזו הפעם הראשונה שירדו בארובה, בשלוש לפנות בוקר, כדי לשאול שאלה. "שאל, בני", ענה בנועם. "רציתי לשאול, איך יוצאים מכאן". איי, אל תחזרו דרך הארובה... רחצו פנים, התנקו, וחזרו לדרך הישר...

ואמרת: "לא אתכם צריכים היו להושיב כאן, אלא את המחנכים והוגי הדעות שפשטו מכם את לבוש האמונה והלבישכם בגדי בגידה במורשתנו הנפלאה!" ולדאבון הלב, הם הצליחו, השם ירחם. הצליחו לגדל דור מנותק, תינוקות שנשבו, מנוכרים לחלוטין. בלי לחלוחית של מצווה, בלי זיק של יהדות.

וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּה (כה, כב)

וַיִּתְרַצְצוּ - רבותינו דרשוהו לשון ריצה. כשהיתה עוברת על פתחי תורה של **שם ועבר** - יעקב רץ ומפרכס לצאת. עוברת על פתחי ע"ז - עשו מפרכס לצאת. מבואר בדברי חז"ל אלו, שכבר בבטן אימם היו עשו ויעקב שונים בתכונותיהם. השאלה היא, מה הטענה על עשו שיצא רשע, שהלא כך היו תכונותיו הטבעיות?

תפארת שמשון (הרב פינקוס) אומר יסוד גדול. עלינו לדעת, כל אדם מוצא את עצמו לפעמים במצב רוחני קשה. הוא מתקומם: "זה לא הוגן...!". אך עליו לדעת, ששום מצב מצד עצמו, לא בהכרח הוא טוב ולא בהכרח הוא רע. רק האדם קובע אם המצב טוב או לא טוב.

יסוד זה מרומז באופן נפלא ומופלג בדברי חז"ל (נדה טז, ב) שאמרו, שכשאדם נברא הקב"ה גוזר עליו מה יהיה: חכם או טיפש, גיבור או חלש, עשיר או עני. אבל צדיק או רשע - זאת הקב"ה לא קובע!

פעמים האדם שואל את עצמו, מה פירוש 'הקב"ה לא קובע'? הרי אם אני עני, טיפש וחלש, מסתבר שגם אהיה רשע...! זו טעות! אדם יכול לקחת את הטיפשות שלו, את העניות שלו ואת החלישות שלו ולעשות מעצמו צדיק גדול, יותר ממה שהיה יכול להיות אילו היה חכם, עשיר וגיבור!

כל קודש ומשפיעה וסוחפת כל כך, עד שנעשה נוסף לסכר פיהם של הליצנים, שהיה קלסתרן של יצחק דומה לאברהם! כי לא מה-נס אכפת להם. ואיך הסתדרו עם הענן ש-על האוהל, עם הברכה שבעיסה והנר הדולק מערב שבת לערב שבת?

אלא אכפת להם משושלת הדורות! אינם רוצים שיקבע ש"אברהם הוליד את יצחק", שהמטבע של אברהם אבינו תהיה: זקן וזקנה מצד אחד, בחור ובתולה מצד אחר (ב"ק צז ע"ב). **פירש רש"י**: אברהם ושרה בצד זה ויצחק ורבקה בצד זה- והם שני צדדים של מטבע אחת! זו מטרת מלחמת הליצנים בנו בכל הדורות ועד ימינו: לנתק את השושלת, לקטוע את רצף הדורות. זה מה שמנקר את עיניהם וזה מה שטורד את מנוחתם! וזה **תפקידנו**, לראות שיהיה קלסתר פנינו דומה לאבותינו, שדמותם תשתקף בנו!

הזמינו אותי להרצאה בבית סוהר. לפני ההרצאה שוחחתי עם מנהל בית הכלא, שאמר לי: "אין לנו בעיה עם חמשת האחוזים שיושבים כאן. הבעיה שלנו היא תשעים וחמשה האחוזים שעדיין לא נתפסו!" הבנתי, שהיה מוכן לתלות שלט בשערי נמל התעופה: "מדינת ישראל, שירות בתי הסוהר"- ולפתור בכך את כל הבעיות. הופעתי בפני האסירים, ואמרתי להם: "אתם יהודים טובים, יהודים נפלאים."

על הפסוק- וַיֵּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו דַּרְשָׁה הַגַּמְרָא: ריח בוגדיו (סנהדרין לז ע"א) שהיה כריח גן עדן! (רש"י). כשם שהבגדים הם חיצוניים וקרויים "מחלצות" שפושטים וחולצים אותם- כך הבגידות והעוונות. וכמו שנאמר- אֵל תְּרֹאוּנִי שְׂאֲנִי שְׂחַרְחַרְתָּ שְׂשַׁזְפַּתְנִי הַשֶּׁמֶשׁ. השחרות אינה מוטבעת בנו, אלא ארעית וחולפת.

וסיפרתי - מעשה בגנב שמצא שיטה נפלאה לחדור לבתים, עולה היה לגגות ויורד בארובת האח. בימי הקיץ היתה האח כבויה, רק אפר מועט מבישולי היום בקרקעיתה. מובן שהיה שחור כפחם מפיח כתלי הארובה, אבל הגיח לטרקלין הדירה, גישש ואסף מכל הבא ליד. לילה אחד גלש כדרכו, הגיח מהאח - וחשכו עיניו. מכל הבתים, בחר בביתו של הרב. והרב יושב ליד השולחן, נר בודד מאיר את ערמת הספרים הפתוחים לפניו, שוקד על הכנת

עודם מדברים ותבקע אדמת הבטן. ה"תם" התחיל להחליק, נשמת ונפל החוצה. האח שנשאר בבטן, מזדעזע ל"אסון" שקרה לאחיו ומתייפח עליו מרה: הוי, אחי איכה? איך נפלת שדוד. למה לא אחזת והתאמצת, שלא תישמט תהומה.

בעוד שהאח מילל על אובדן אחיו, הגיע לאזניו קול הבכי של הנופל בגיחו מרחם והתחלחל לקול יללת אחיו. ויאמר: אוי, זה היה גנוחו האחרון בצאת נפשו... ובה בעת שהוא מיילל ובוכה על מות אחיו, בבית הילוד הילולא וחינגא- ההורים הקרובים שמחים וצוהלים: מזל טוב, מזל טוב, כי ילד יולד, בן ניתן לנו.

וכשם שהמציאות מראה, שחיי ימי העיבור הם אמנם רק מעבר לחיים יותר רחבים ומרהיבים, כך וביותר גם החיים הזמניים על האדמה, אינם גם הם אלא מעבר לחיים יותר מרחיבים ומזהירים, שאין מושג לנו בחיי האדם הכלוא במסגרת גווייה פעוטה בהשגה מצומצמת.

ואם גדול ההפרש בין "עולם הבטן" לבין "עולמנו הזה", גדול פי הרבה יותר ללא שעור, ההפרש בין עולמנו הזה לבין העולם הבא, אשר תמצא הנשמה לכשתצא ממסגרתה. (חומר למחשבה)

וְאַחֲרֵי כֵן יֵצֵא אָחִיו וַיְדוּ אֶחְזֵת בְּעֵקֶב עֵשׂוּ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב...

על הכתוב- וידו אחזת בעקב עשו ויקרא שמו יעקב, פירש רש"י, שכיון שאחז ב-עקב עשו, הקב"ה קרא את שמו "יעקב". ודקדקו המפרשים על כך: הרי אם יעקב נקרא כך בגלל שאחז ב-עקב עשו, הרי יותר מוצדק לקרוא לו "עקב". ומדוע הוסיף לו הקב"ה את האות י' וקראו "יעקב"? אומר על כך ה"מגלה עמוקות": הנה ידוע ומפורסם בספרים הקדושים, ש-מידתו של אברהם אבינו הייתה מידת החסד, בכך שעבד את ה' במידת החסד להכניס אורחים. אולם, בעוד שמידתו של אברהם אבינו הייתה במידת החסד, הרי ש-בנו ישמעאל שנולד לו מ-הגר, מידתו הייתה חסד דקליפה. ש-כן, ישמעאל היה בבחינת הפסולת של אברהם אבינו. ועוד ממשיך ה"מגלה עמוקות" ואומר, שידוע ש-

לפי זה תתיישב הקושיה, שהקשנו בעניין יעקב ועשו. שאם כבר בבטן אימם הייתה ליעקב משיכה לבית המדרש ולעשו הייתה משיכה לבית עבודה-זרה, היכן הצדק?

התשובה היא: נכון, כל אחד מהם התחיל מנקודה אחרת, אבל דווקא עשו עם התכונות השליליות שלו, היה יכול להתעלות פי כמה וכמה. ואילו ליעקב, דווקא אותו כוח של קדושה עלול היה להיות לו לרועץ. כי אדם אחר במקומו, בדרגה שלו, כשהיה נכנס לבית שם ועבר, לא הייתה לו כלל סיבה להתאמץ ללמוד ארבע-עשרה שנה ברציפות בלי שינה, שהרי הוא גאון.

גֶּשֶׁר הַחַיִּים חֶלֶק ג' מביא משל מדהים, על האמונה ב'חיים שלאחר המוות'.

אילו נזדמנו שני אחים תאומים בעלי השגה כ- שלנו בבטן האם והיו מנסים לחקור ולשאול "מה יהא עמהם אחרי צאתם מרחם", בשום אופן לא היו מקבלים מושג כל שהוא מכל העומד להתרחש אתם ומכל אשר תראינה עיניהם ותשמענה אזניהם פה על האדמה.

ונצייר נא בנפשנו, שאחד משני ה"עוברים" מאמין במסורה שאומר לחברו, שבצאתם מרחם - יוולדו לחיים חדשים יותר ומרווחים. ויספר לאחיו את אשר קבל בקבלה: שיאכלו אחרי כן דרך פה ויראו דרך עיניים וישמעו דרך אזנים. רגליהם רגל ישרה ובקומה זקופה ילכו מרחקים על כדור ארץ גדול, בו ימים ונהרות ובו מצמיח ומגדל וממעל לו רקיע וצבא השמים וכו' וכו'.

הלא האח השני, שאינו מאמין אלא במה שהוא משיג, כמה ילעג "ל-תם" המספר דברים שאין להם שחר ויאמר לו- רק פתי יאמין להמון דברים ושטויות והבלים כאלה שאין השכל מבינם. ובכל מה שיוסיף "המאמין" לספר מכל התכונה הרבתי שיראו בעולם הזה, כך יוסיף אחיו "המשכיל" ללעוג לו ולדבריו.

"ומה לפי דעתך אחי המשכיל", שואל לו המאמין, "היה אתנו לכשנצא מהבטן?"

"הדבר פשוט ומובן מעצמו: לכשיפתח חלל עולמנו ותנתק מכאן, מקום בו אתה אוכל ושותה מן המוכן, הרי תיפול אל התהום שממנו לא תשוב עוד והיית כ-לא היה", משיב לו המשכיל בפשטות.

הבכורה נעשתה בכפיה. כי יש נידון, אם אדם כפה על מישהו למכור לו חפץ, האם המכירה חלה או לא.

רבתינו מביאים על זה משל נפלא: היה אדם אחד שהיה רעב מאוד. הרגיש שאם הוא לא מכניס משהו ל-פה עכשיו, הוא מת. נכנס למסעדה ואומר למלצר - תעשה טובה, תן לי משהו לאכול! "מה אתה רוצה לאכול?" מה שאפשר לעשות הכי מהר! "הכי מהר זה צ'יפס ושניצל, רוצה?" כן, תביא! "בינתיים לך תיטול ידיים, אני אביא לך לחם"... נותן לו המלצר בינתיים ארבע פרוסות לחם עם חומוס והוא אוכל, אח"כ מביא לו את הצ'יפס והשתייה. "אחחח, אני מודה לך מאוד, ה' יברך אותך! אמן!"

"אני מודה לך מאוד על הברכה, אבל תן לי 60 ש"ח על הארוחה". לא, אני לא משלם! "למה לא משלם!?! הלכתי למות, זה פיקוח נפש. פיקוח נפש דוחה את כל התורה כולה! זיפיתי אותך במצווה! "תבוא איתי לרב עכשיו". הולכים לרב ... "כבוד הרב, הוא אכל אצלי במסעדה ב-60 ש"ח ולא רוצה לשלם!" שואל הרב - "למה אתה לא רוצה לשלם?" כבוד הרב, הגעתי למסעדה באפיסת כוחות. הרגשתי שאם אני לא אוכל משהו, אני מת! הוא באמת בחור טוב, ביקשתי ממנו לאכול ותוך 4 דקות הוא כבר הביא לי אוכל ואכלתי!"

אמר לו הרב- "נכון שהלכת למות ונכון שאם הוא הציל אותך, כאילו הציל עולם מלא, גם זה בסדר. אז על הלחם ועל החומוס אתה לא תשלם. אבל למה אתה צריך לאכול שניצל וצ'יפס בשביל לא למות!?! אתה יכול להסתפק בארבע פרוסות עם חומוס. באותו רגע שאכלת את הפרוסות עם החומוס, אתה כבר לא מת, "חזרת לחיים". עכשיו תשלם - צ'יפס ושניצל ושתייה!"

אומרים המפרשים - חשש יעקב אבינו, שמא עשו יגיד אח"כ - "מה לעשות, הלכתי למות, אז מכרתי לו את הבכורה!" אמר לו יעקב - ראשית תאכל לחם, שלא תגיד שאתה הולך למות ומכרת את זה בגלל פיקוח נפש. תאכל לחם, תירגע, תתיישב דעתך, אחרי זה אתן לך גם עדשים. אז לחם הוא נתן לו, כדי להוריד את הטענה "מ-דין כפיה".

מידתו של יצחק היתה מידת הגבורה, כי עבד את ה' ביראה. ולכן, בנו, עשו הרשע, מידתו היתה גבורה דקליפה, ש-כן עשו הוא הפסולת של יצחק אבינו.

והנה, ידוע ש-מידתו של יעקב אבינו היתה מידת תפארת, שהיא מידה הכוללת בתוכה חסד והגבורה. ולכן, כאשר ראה עשו הרשע שיעקב אבינו הצליח לגבור עליו ולקחת ממנו את הברכות - הבין עשו, שכדי להתגבר על יעקב, הוא צריך בנוסף את מידת החסד דקליפה. ש-כן, כמו ש-מידתו של יעקב כוללת את החסד והגבורה של הקדושה, כך צריך הוא להיות בעל מידות חסד וגבורה של הטומאה.

ומאחר וכאמור הוא היה בעל מידת הגבורה בלבד, היה צריך לצרף אליו גם את מידת החסד דקליפה. לכן התחכם עשו והלך להתחבר עם ישמעאל, ש-מידתו חסד דקליפה של הטומאה, כפי שכתוב: **"וילך עשו אל ישמעאל ויקח את מחלת בת ישמעאל"** וחשב, שעל ידי כך יוכל הוא להתגבר על יעקב אבינו.

על פי זה אומר ה"מגלה עמוקות", שיעקב אבינו, תכף בצאתו לאוויר העולם, רצה לבטל את קליפת עשו ולהפילו. ולכן כתוב: **"ואחרי כן יצא אחיו וידו אוחזת ב-יעקב עשו"**. ש-כן **"יעקב"** הוא ר"ת של - ביטול קליפת עשו. אולם הקב"ה, המגיד מראשית אחרית, ידע שבסופו של דבר יתחבר עשו עם ישמעאל כנגד יעקב, הוסיף לו את האות י'. ולכן **"ויקרא שמו יעקב"**, כדי לרמוז שיש בכוחו של יעקב להתגבר על שני הקליפות - גם של עשו וגם של ישמעאל. ש-כן, יעקב, ב-ר"ת הוא: ביטול קליפת עשו ישמעאל.

וזהו מה שניבא עשו ולא ידע מה ניבא, כפי שכתוב- **וַיֹּאמֶר הָכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פְּעָמַיִם**. שרמז כאן במילה 'פעמיים', על כוחו של יעקב אבינו לבטל את שתי הקליפות - חסד דקליפה - וגבורה דקליפה.

וַיַּעֲקֹב נָתַן לְעֵשָׂו לֶחֶם וְנִזִּיד עֲדָשִׁים... (כה, לד)

יעקב לא הסתפק רק בנזיד עדשים. לפני שנתן לו נזיד עדשים, נתן לו לחם. למה נתן לו לחם, היה יכול לתת לו ישר נזיד עדשים? וגם עשו לא ביקש ממנו לחם... **אומרים המפרשים - יעקב אבינו חשש, שמא עשו יבוא לטעון שהמכירה של**

אח"כ נתן לו גם נזיד עדשים- ועל זה חלה המכירה. ומרגע זה ואילך הופך להיות יעקב אבינו הבכור ועשו מבזה את הבכורה, שנאמר וַיִּבֶז עֵשָׂו אֶת הַבְּכֹרָה. אומר רש"י - ויבז עשו. העיד הכתוב על רשעו, ש-ביזה עבודתו של מקום.

וַיֹּאמֶר הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב (בראשית כ"ז, כ"ב)

קולו של יעקב נשאר לנצח נצחים. פעם נכנס אל הגר"ח שמואלביץ זצ"ל יהודי אחד שהיה ממכריו, ששהה 5 שנים תמימות במחנות ההשמדה של הנאצים ימ"ש ועבר שם שבעת מדורי גהינום. הלה תיאר בפני מרן הגר"ח שמואלביץ, מקצת דמקצת ממה שעבר עליו ואמר, ש-מי שלא היה שם - לא היה מסוגל להבין מה עוללו מלאכי החבלה הללו, לאומללים שהיו תחת שלטונם.

הגר"ח שאל את מכרו זה, מהיכן שאב את הכוח לעבור את התקופה הנוראה הזו ולצאת שלם באמונתו ובתורתו? האיש השיב במונולוג מרתק ומצמרר.

"אכן, לקחו מאתנו את הכל", אמר. לא רק את החפצים הגשמיים, אלא גם את האפשרות לקיים מצוות וללמוד תורה ואף להתפלל לא יכולנו. גם ברכה לא היה באפשרותנו לברך, מפני שבכל שטח המחנה לא היה מקום נקי שמותר לברך בו. אבל דבר אחד לא היה ביכולתם לקחת מאתנו. אתם יודעים מה הוא? - את הירח!!!"

משהביט בו מרן הגר"ח שמואלביץ בתמיהה ולא הבין במה מדובר, המשיך האיש וסיפר: כבר בשעות הבוקר המוקדמות, יצאנו ליער כדי לחטוב עצים ועבדנו שם בעבודת פרך ממש כל היום. כאשר הגיע הלילה והתכוננו לחזור למחנה, היינו שבורים ורצוצים וחסרי-כוח. הכריחו אותנו לעשות צעדה מסודרת, בלי לסטות ימין ושמאל. אבל היו בינינו יהודים, שהקפידו לזכור את חשבון החודשים. ובשובם למחנה - בעיצומה של הצעדה - הביטו השמימה, כדי לראות אם הגיע כבר הזמן לקדש את הלבנה. וכאשר הבחינו שאפשר כבר לקיים את המצווה, העבירו את השמועה הזו בין החברים והודיעו שאפשר לקדש את הלבנה! באותו רגע, תפס כל אחד,

בחסות החשיכה, את ידו של חברו ומבלי שירגישו השומרים הארוכים ימ"ש, אמרנו את ברכת הלבנה' אשר במאמרו בראש חלקים וברוח פיו כל צבאם' וכו'. ואחר כך שרנו בלחש - 'טובים מאורות ש-ברא אלוקינו' וכו'. קיום המצווה הזו, סיפר האיש למרן הגר"ח, החזיקה אותנו במשך 5 השנים הקשות בהן שהינו בגיהנום הגרמני!

בדרך אגב נציין את מה שכותב התרגום תוספות יום טוב, בביאורו על אורחות חיים להרא"ש, שכאשר היה בית המקדש קיים, הקב"ה היה מתקרב אלינו באמצעותו. ומשחרב בית המקדש, הקב"ה מתקרב אלינו באמירת קידוש לבנה. (קול ברמה" - גיליון 317, שלהי שבט תשע"ז)

וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר... וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מְטַל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֵב דָּגָן וְתִירֵשׁ.

אחד ממנהגי ישראל, הוא לומר בכל מוצאי שבת קודש, את הברכות שבירך יצחק את יעקב: וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מְטַל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֵב דָּגָן וְתִירֵשׁ. יַעֲבֹדֶךָ עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ לְאֲמִים הֹוֶה גְבִיר לְאֲחִיךָ וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ בְּנֵי אֲמֶךָ אֲרָרֶיךָ אֲרוּר וּמְבָרְכֶיךָ בָּרוּךְ.

ומקור הדבר בזוהר הקדוש: שעתא דנפיק שבתא... דקא אמרי ציבורא (בשעה שיוצאת השבת אומרים הציבור) - 'ויתן לך האלהים מ-טל השמים'... וכן גם כתב רבנו חיים ויטאל, "היה מורי האריז"ל נוהג לומר אחר הבדלה 'ויתן לך'... כדי להמשיך תחילת ימי החול בפסוקי רצון וברכה". אם כך, צריכים אנו לדעת מה הטעם למנהג ישראל זה.

יש ביאור נפלא על מנהג זה, של הליקוטי מהרי"ח: כידוע, "שני מלאכי שרת מלוים את האדם בערב שבת מבית הכנסת לביתו - אחד טוב, אחד רע. וכשבא אדם לביתו ומוצא נר דולק ושולחן ערוך ומיטה מוצעת - המלאך הטוב אומר: יהי רצון, שתהא לשבת אחרת כך! ומלאך רע עונה 'אמן' בעל-כורחו".

וצריכים אנו לדעת, שאותו מלאך רע המלווה את האדם, הוא הס"מ - שרו של עשו. ועוד לומדים אנו מדברי ה"מגן אברהם", שאותם שני מלאכי השרת, אינם יוצאים מהבית עד מוצאי שבת.

והנה, כאשר נאבק יעקב אבינו עם המלאך, שרו של עשו, הוא היצר הרע- ביקש המלאך מיעקב: **"שלחני כי עלה השחר"**. ויעקב השיב לו: **"לא אשלחך, כי אם ברכתני"**. ופירש רש"י, שיעקב ביקש מ-שרו של עשו, ש-יודה ויסכים על הברכות שקיבל מיצחק אביו. והוכרח שרו של עשו לעשות כן בעל כורחו, כמו שכתוב: **"ויברך אותו שם"**.

ולכן אומר הליקוטי מהרי"ח, כמו שיעקב לא הסכים לשלוח את המלאך- שרו של עשו- אלא רק לאחר שזה הודה לו על הברכות, כך אנו, כאשר המלאך הטוב והמלאך הרע מגיעים לבתינו בערב שבת, אין אנו מסכימים לשחרר את המלאך הרע במוצאי שבת, אלא עד שיודה גם לנו על הברכות שבירך יצחק את יעקב.

על כן אנו אומרים **"ויתן לך האלהים מטל השמים..."** והמלאך הרע, שרו של עשו, שומע ומסכים. כמו שאמרו חז"ל- **"מלאך רע עונה 'אמן' בעל כורחו"**. ועל ידי כך, אנו מתחילים את השבוע ברצון ובברכה וזהו הטעם למנהג ישראל, לומר במוצאי שבת קודש את הברכות **"ויתן לך האלוהים מטל השמים..."**.

אולם, צריכים אנו ביאור על כך: הלא שרו של עשו הוא היצר הרע ודרכו היא להילחם תמיד עם איש ישראל. ומה ראה הס"מ בליל שבת קודש, להפוך את עורו ולהצטרף למלאך הטוב, כדי ללוות אותנו לבתינו?

נקדים מה שהביא ה"רביד זהב" על הפסוק- **ויאמר יעקב מְכַרָּה כִּיּוֹם אֶת בְּכֻרְתְּךָ לִי**. וכתוב במדרש רבה: **"יעקב אמר לו, זבין לי חד יום מן דידך"**- **מכור לי יום אחד משלך**. וצריכים אנו להבין, איזה יום ביקש יעקב מעשו שימכור לו?

ובאר הרה"ק מראפשיץ, שיעקב ועשו, עוד בבטן אימם, היו "מריבים בנחלת שני עולמות", כמו שהביא המדרש: **"כשהיו יעקב ועשו במעי אימם, אמר יעקב לעשו: אחי, שני עולמות לפנינו- העולם הזה והעולם הבא. העולם הזה- יש בו אכילה ושתיה, אישה וילדים ומשא ומתן. אבל העולם הבא, אין בו המצוות הללו. רצונך, טול אתה את העולם הזה ואני אטול את העולם הבא... אותה שעה נטל עשו חלקו בעולם הזה ויעקב נטל חלקו בעולם הבא"**.

והנה, יעקב אמנם הסכים שלא ליהנות מהעולם הזה, אלא כדי חיותו. אולם, כידוע, בשבת קודש יש מצוות **"עונג שבת"**, כפי שאמרו חז"ל על הכתוב- **וְקִרְאתָ לַשַּׁבָּת עֲנוּג...**, שצריך לענג את השבת במאכל ובמשקה. ולכן נמצא, שאם יעקב יפרוש לגמרי מכל עניני העולם הזה, לא יוכל לקיים את מצוות עונג שבת במאכל ובמשקה כראוי.

לכן ביקש יעקב מעשו- **מְכַרָּה כִּיּוֹם אֶת בְּכֻרְתְּךָ לִי**. וכפי שפירש המדרש, אמר לו יעקב: **"זבין לי חד יום מן דידך"** **מכור לי יום אחד משלך**. כלומר, מכור לי מחלקך בעולם הזה, יום אחד בשבוע, שהוא בבחינת **"בכור"**, כדי שאוכל לענגו בענייני העולם הזה במאכל ובמשקה.

ויש לומר, שיום השבת - הוא בבחינת **"בכור"** לששת ימי השבוע. ש-כן, גדול הוא בקדושתו מכל הימים, כמו שכתוב: **וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ...**

וכן **מבואר בזוהר הקדוש**, ש-כל הימים מתברכים מיום השבת: **"דההוא יומא, מתברכאן מיניה כל שיתא יומין"**. ולכן יום השבת הוא בבחינת 'בכור' לששת ימי המעשה ועל כך רמז יעקב באומרו: **"מכרה כיום"**- **"כיום"** ר"ת **"כולם ישבעו ויתענגו מטובך"**. דהיינו, שתכלית המכירה היא שביום השבת, שהוא בבחינת **"בכור"**, יוכלו כל ישראל לשבוע ולהתענג מטוב ענייני העולם הזה.

והנה, כאמור, עיקר ההשפעה לששת ימי המעשה, הוא ממצוות עונג שבת כמאמר חז"ל: **"כל המענג את השבת- נותנין לו נחלה בלי מצרים"**. וכן אמרו: **"כל המענג את השבת- נותנין לו משאלות ליבו"**. וכן: עשירים שבשאר ארצות, במה הם זוכין? ... בשביל שמכבדין את השבת. נמצא, ש-כל השומר את השבת במאכל ובמשקה, זוכה להמשיך שפע ברכות לכל ששת ימי השבוע. ואילו מי שאינו שומר שבת ואינה מענגה במאכל ובמשקה, אינו ראוי לשום ברכה.

והביא ה"רביד זהב" רמז, ש"כבוד שבת" הוא ר"ת של דברי הזוהר: **כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין** (כל הברכות שלמעלה ולמטה תלויות ביום השבת), לרמז, ש-על ידי **"כיבוד שבת"** במאכל ובמשקה - זוכים להמשיך שפע ברכות לכל ימי שבוע.

ומעתה יתבאר, מדוע שרו של עשו, הוא היצר הרע שדרכו להילחם בנו תמיד, מצטרף למלאך הטוב כדי ללוותנו לבתנו בכל ליל שבת. ש-כן, רצונו לבדוק, האם מקיים האדם את מצוות עונג שבת כהלכתה, שאז הוא ראוי לכל הברכות שזכה בהן יעקב בזכות עונג שבת. ואם אין האדם מקיים מצווה זו, אזי, חלילה, אינו ראוי לברכות.

ולכן, "כשבא לביתו ומוצא נר דולק ושולחן ערוך ומיטה מוצעת"- כשרואה המלאך שאיש ישראל מקיים את מצוות עונג שבת במאכל ובמשקה, אזי- מלאך טוב אומר: "יהי רצון, שתהא לשבת אחרת כך! ומלאך רע עונה "אמן" בעל כורחו". ש-כן, כשרואה המלאך הרע, שרו של עשו, שאכן מקיים האדם את מצוות עונג שבת כהלכתה, בעל כורחו הוא עונה "אמן", כדי להודות שוב על הברכות שבירך יצחק את יעקב.

ועל כך התלונן עשו ואמר- **הֲכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פְּעַמִּים**, ש-כן פעמיים צריך הוא להודות בעל כורחו, על הברכות של יצחק: פעם אחת כשמגיע לביתו בערב שבת ומוצא שולחן ערוך לכבוד עונג השבת - ופעם שניה במוצאי שבת קודש, לאחר ההבדלה, כשאנו אומרים את הברכות: **"ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירוש"**.

בפרשתנו, אחרי שהצליח יעקב לקחת את הברכות שרצה יצחק לברך את עשו, כתוב- **וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֶל אָבִיו: הַבְּרָכָה אַחַת הוּא לְךָ אָבִי? בְּרַכְנִי גַם אֲנִי אָבִי**.

אומר על כך האדמו"ר **השר שלום מבעלזא זצ"ל**, כי יצחק בגימטרייה הוא 208, שהם שמונה פעמים שם הו-יה. והנה ידוע, ש-כל שם הו-יה הוא ברכה בפני עצמה. ומאחר ויעקב הוא בגימטרייה 182 שהם שבע פעמים שם הו-יה, נמצא אפוא שקיבל יעקב מיצחק, רק שבע ברכות משמות הו-יה.

ואם כך, רואים אנו מכאן שעדיין נשאר אצל יצחק שם הו-יה אחד וזהו הדבר שאמר עשו ליצחק- **הברכה אחת היא לך אבי?**, כלומר, שעדיין נשארה לך ברכה אחת משם הו-יה, שלא מסרת ליעקב.

ואם כך, נשאלת השאלה: מדוע באמת מסר יצחק ליעקב רק שבע ברכות משם הו-יה?

אומר ה"פנים יפות": ידוע שישנן שבע מידות מצד קדושה, שבהן צריך כל איש ישראל לעבוד את ה' והן: חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, ומלכות. נמצא, שיצחק אבינו נתן שבע שמות הו-יה ברכות ליעקב, כדי שיוכל לעבוד את ה' כראוי, לזכך שבע מידות אלו.

והנה, כידוע זו לעומת זו עשה אלוקים ויש גם שבע מידות מצד הקליפה לאומות העולם, שהם משורש עשו. וצריך כל אדם מ-ישראל, להכניע את שבע המידות שמצד הטומאה ולזכך את שבע המידות שמצד הקדושה. וזה הטעם לכך, שיעקב הלך לבית המדרש של **שם ועבר** כדי לעסוק בתורה 14 שנים. בשבע השנים הראשונות הכניע את שבע המידות שמצד הטומאה ורק לאחר מכן למד עוד שבע שנים ותיקן את שבע מידות הקדושה. (בני ציון)

יעקב אבינו, עמוד האמת, כביכול מרמה את אביו יצחק, כדי ליטול את הברכות.

השאלה הראשונה שמתבקשת מקריאת הפרשה, כיצד ניתן להעלות על הדעת, שיעקב 'בחיר האבות', יחד עם רבקה אימו, עוסקים במרמה, גניבה והונאה. מבחינה מוסרית, קשה מאוד להבין את כל המהלך. מדוע רבקה לא פונה ישירות אל יצחק ומסדרת את העניין?

כדי להבין, אנו חייבים לחדור מבעד המעטה של סיפור הפשט, אל רובד הפנימי של המעשה. הזוהר הקדוש מגלה לנו בפרשה סודות עליונים, בדבר גלגולי הנשמות ותיקוני העולמות. כותב הזוהר, שיעקב היה דומה לאדם הראשון ורבקה הייתה דומה לחווה. ועשו- היה בחינת הנחש ושרו של עשו שהוא הס"מ.

הזוהר הקדוש (פרשת תולדות קמ"ג, ע"א)

בְּגִין כִּךְ אֶזְדַּמֵּן יַעֲקֹב בְּחֻמְתָּא וּבְעֻמְתָּא - בגלל זה הזדמן יעקב בחכמה ובערמה, דְּאֵייתִי בְּרַכָּאן עֲלֵיהּ דִּיעֲקֹב - כדי שיקבל את הברכות, דְּאֵיהּ כְּגֹוֹנָא דְאָדָם הָרָאשׁוֹן - כי יעקב דוגמת אדם הראשון. וְאֵתְנִטְלוּ מֵהוּא חוּיָא - ולקח מאותו נחש, דְּאֵיהּ שְׁפַת שְׁקֵר - הנחש הקדמוני הוא כולו שקר. דְּכִמְה שְׁקֵרָא אָמַר - כמה שקרים אמר הנחש הקדמוני, וְכִמְה מְלִי דְשְׁקֵרָא עֲבַד - וכמה שקרים הוא גם עשה, בְּגִין לְאֵטְעָא וּלְאֵייתָא לְוֹטִין עַל עֲלָמָא - כדי להטעות ולהביא קללה על

העולם. **בְּגִין כִּךְ אֶתָּא יַעֲקֹב בְּחִכְמָה** - לכן בא יעקב אבינו בחכמה **וְאַטְעֵי לְאַבְוֵי** - והטעה את אביו, **בְּגִין לְאַיִתָּאָה בְּרַכָּאן עַל עַלְמָא** - כדי להביא ברכות על העולם, **וְלִנְטְלָא מְנִיָּה** - ולקחת מהנחש הקדמוני **מַה דְּמַנְעַ מַעַלְמָא** - מה שמנע את הברכות מהעולם. **וּמְדָה לְקַבֵּל מְדָה הוּא** - יעקב אבינו עשה עם הנחש מידה כנגד מידה. **וּמִן יוֹמוֹי דְּאָדָם** - ומיום שנברא אדם הראשון **אֲזַדְמִן יַעֲקֹב לְנִטְלָא מַה הוּא חִינְיָא כֹּל הֵנִי בְּרַכָּאן** - יעקב אבינו הזדמן כדי לקחת מהנחש הוא את כל הברכות, **וְאַשְׁתָּאֵר אִי־הוּ בְּלוֹטִין וְלֹא נִפְקַ מְנִיָּיהוּ** והנחש נשאר עם הקללות. אומרת הגמרא, שופריה דיעקב כעין שופריה דאדם הראשון, כי הוא קיבל את המהות של אדם הראשון.

אומר הספר יד יוסף - אמרה רבקה אמנו ליעקב אבינו - אתה שופריה דאדם הראשון. אם ככה, אתה עכשיו הולך לאבא, לקבל את הברכות שהיו מגיעים לאדם הראשון מפי הגבורה ורק בגלל שקלקל נלקחו ממנו.

אומר היד יוסף, אם נשים לב, נראה שהברכות שקיבל יעקב, הם כנגד הקללות שנתקלל אדם הראשון: **וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹקִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ** - כנגד **אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בְּעִבּוּרְךָ בְּעֶצְבוֹן תֹּאכְלֶנָּה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ**.

בקללה נאמר (ג, יח)- **וְקוֹץ וְדַרְדַּר תִּצְמִיחַ לָךְ וְאָכַלְתָּ אֶת עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה וְכֹאן הִתִּיקוֹן מִגִּיעֵ-וּרְב דָּגָן וְתִירֵשׁ**. כנגד **בְּזַעַת אֶפְיֶךָ תֹּאכַל לֶחֶם בָּאָה בְּרַכָּה חֲדָשָׁה** - **יַעֲבֹדוּךָ עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָךְ לְאֻמִּים**. כל הברכות שיצחק אבינו בירך את יעקב אבינו, מכוונות כנגד הקללות שקילל הקב"ה את אדם הראשון. אומרת רבקה אמנו ליעקב- לך וקח את הברכות!

אבל יעקב פחד ללכת ולקבל את הברכות. אמר יעקב: אימא, כל הברכות יבואו בשקר. הרי הנחש בא ושיקר לחווה כשאמר לה, ש-מן העץ הזה אכל הקב"ה וברא עולמות ולכן חוה אכלה מעץ הדעת והאכילה את אדם. הכל מבוסס על שקר! איך אני יכול לקבל ברכות ב-שקר?! **אוּלַי יִמְשְׁנֵי אָבִי וְהִיִּיתִי בַעֲיָנִיו כְּמַתְעַתַּע וְהִבַּאתִי עָלַי קִלְלָה וְלֹא בְרָכָה** - את רוצה להחזיר את הברכה לעולם ובמקום זה תחזור הקללה לעולם...

אומר הזוהר הקדוש - אמרה לו רבקה (תהילים יח, כז) **עַם נֶבֶר תִּתְבָּרַר וְעַם עַקֵּשׁ תִּתְפַּתֵּל**. דע לך, אם רוצים להוציא מהנחש - אין דרך אחרת אלא רק בדרך של שקר! במידה כנגד מידה. הוא גנב את הברכות בשקר, אנחנו נקבל את הברכות באותה צורה! ואם אתה מפחד ללכת - **עָלִי קִלְלֶתְךָ בְּנֵי, אֲךְ שְׁמַע בְּקִלְי וְלֶךְ קַח לִי**. מה זה **שְׁמַע בְּקִלְי** ?

אומר הספר יד יוסף: אמרה לו רבקה אמנו - דע לך, ש-חטא אדם הראשון מבוסס על מה שאמר הקב"ה לאדם הראשון - **כִּי שְׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתְּךָ**, זו הסיבה לכל הקללה! אם תקיים את **שְׁמַע בְּקִלְי**, אתה תתקן את החטא של אדם הראשון. יוצא שהתיקון יהיה ב-**שְׁמַע בְּקִלְי**, כנגד מה שאדם הראשון שמע בקול אשתו.

אומרת לו רבקה אמנו- **עָלִי קִלְלֶתְךָ בְּנֵי**. מה זה **עָלִי**? **אומר הספר יד יוסף** - אמרה לו אימו, **"עָלִי** מוטל התפקיד לתקן את החטא הזה. הקב"ה אמר לי בנבואה, רבקה את אמורה לתקן את חטאה של חוה. קחי עליך את התפקיד ותביאי את יעקב לקבל את הברכות, כדי להחזיר את הברכות שמגיעות לאדם הראשון, שלא קיבל אותם בגלל התרמית של הנחש. תבואי את במעשה תרמית ותקבלי את הברכות". **אומר הזוהר הקדוש** - מידה כנגד מידה! באותה הדרך שעשה הנחש, כך תעשי גם את. לכן, כשיעקב מגיע ליצחק, **אומר יצחק אבינו - הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב וְהִידִיִּים יְדִי עֲשׂוּ. וְלֹא הִכִּירוּ כִּי הָיוּ יְדִיו כִּידֵי עֲשׂוּ אַחִיו שְׁעֵרַת וַיְבָרְכֵהוּ**.

אם אתה לא יודע מי זה, למה אתה מברך אותו? אלא אמר יצחק- **הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב**, אני רואה שהעניין הזה של הקול, החטא שאדם הראשון שמע ל-**קוֹל אִשְׁתּוֹ** תוקן. עכשיו אני שומע קול של יעקב. אם כן, אם החטא תוקן - מגיעות לו הברכות! לפי זה נבין מה שאמר יצחק- **גִּשְׁהָ נָא וּשְׁקָה לִי בְּנֵי וַיִּגַּשׁ וַיִּשַׁק לוֹ וַיִּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר רָאֵה רִיחַ בְּנֵי כְּרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרָכָה ה'.** מה זה **כְּרִיחַ שְׂדֵה**? ריח גן עדן.

לכאורה יש מקום לשאול, איך יצחק לא הריח את ריח גן עדן מהבגדים עד היום, הרי הבגדים של עשו היו מונחות אצל אימו כי לא סמך על נשותיו?

אלא מוכרח לומר, שהבגדים קיבלו ריח של גן עדן, רק אחרי שיעקב לבש אותם ותיקן את חטא אדם הראשון, לכן קיבלו הבגדים את ריח גן עדן.

אנו רואים, שהדברים בסיפור הרבה יותר עמוקים, מכפי שהם נראים על פני השטח. האבות והאימהות, כל מה שעשו, עשו למען התיקון של עם ישראל, אומר רבי יוחנן בן זכאי באותו מאמר בזוהר, ש-כמה סודות התורה נמצאים בכל פעולה ופעולה שכתוב בתורה ובכל מילה ומילה, יש חכמה ותורת אמת. ועל כן כל מילות התורה מילות קדושות הן, להראות מהן נפלאות כמו שאתה אומר- **גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך**.

כידוע שיצחק מידת הגבורה - מהו סוד מידת הגבורה (הרב יואב אקריש)

ניתן לומר, ש-כל אחד מאיתנו חָנוּה בשלב מסוים בחיים שלו, פגיעה, העלבה, הרגשה שביזו את הכבוד שלנו. אנחנו מתעוררים עם רגשות כאלו שמבקשים רק דבר אחד- 'אני רוצה להגן על הכבוד שלי, אני לא רוצה להיות אחד שכולם דורכים עליו, אני רוצה להיות גיבור'.

הרבה פעמים אנחנו מגיבים בהתקפה חוזרת, על פגיעה אנחנו מגיבים בפגיעה. אם מישהו דיבר אלינו לא יפה אנחנו גם תוקפים בחזרה, כי אנחנו מבקשים בסך הכל שלא ידרכו על האישיות שלנו. שיהיה לנו מעמד, שיהיה כבוד, שיהיה לנו ערך ושלא יבזו אותנו.

אנחנו לפעמים גם מגיעים כתוצאה מהרגשות האלו, גם לרצון לנקום. הרגש של הנקמה הוא רגש מאוד מתוק, בזמן שאנחנו נוקמים.

אבל לטווח ארוך, אנחנו צריכים לשאול את עצמנו שאלה אחת- האם באמת אנחנו גיבורים? האם באמת זה מחזק את היציבות, את החוסן הפנימי שלנו? מהי גבורה אמיתית? איך נוכל להגיע למצב, שבאמת אנחנו חשים שהערך שלנו עומד יציב וש-אף אחד לא יכול להפיל אותנו? איך מגיעים לגבורה אמיתית?

וכאן אנחנו מגיעים לפרשת השבוע- פרשת תולדות. אנחנו פוגשים את האבא, יצחק. יצחק אבינו, שבמובן מסוים הוא שונה משאר האבות אברהם ויעקב- ודווקא עליו נאמר שהוא מידת הגבורה. כך יעקב אבינו פונה ללבן הארמי ואומר

לו- **לולי אֵלֵהי אָבִי אֵלֵהי אַבְרָהָם וַיְחַדְּקוּ**. יצחק מסמל את הפחד, את היראה ואת הדין, את הגבורה, את היציבות.

אם נביט על חייו של יצחק, הוא שונה מאברהם ויעקב כבר במקום המגורים שלו. אברהם אבינו נולד בחו"ל ויורד מהארץ לחו"ל כאשר יש רעב, גם יעקב בורח מ-א"י כשהוא מפחד מעשו.

אבל ליצחק, זה לא משנה מה קורה מסביב- הוא תמיד נשאר ב-א"י. גם שהוא תכנן לרדת מ-א"י, הקב"ה אומר לו- אין חוצה לארץ כדאי לך. גור בארץ הזאת. אתה תישאר כאן בארץ ישראל, לך לא מתאים חו"ל.

בניגוד לאברהם ויעקב, יצחק לא מתחתן עם שפחה. אברהם בשלב מסוים לוקח את הגר, יעקב מתחתן עם בלהה וזלפה - אבל יצחק רק עם רבקה. הוא לא יורד לחו"ל, הוא לא מתחתן עם שפחה. אצלו אין פשרות. יש דין והדין מגיע עד הסוף, בצורה כזאת שמביאה אותו לחיות רק במקום קדוש ולא להגיע גם למקומות כאלו, שיתחתן עם שפחה כמו אברהם ויעקב. **ויַחַדְּקוּ יַצְחָק הָיָה לִי**- יצחק מסמל את הגבורה.

ידוע לנו שאברהם זה חסד, יצחק זה גבורה! אבל אם אנחנו מנסים לבחון לעומק את דמותו של יצחק, כדי להבין בעצם מהי גבורה, איך אנחנו יוצרים בתוכנו באמת את אותו חוסן פנימי שמבטא יצחק אבינו? אם אנחנו מביטים קצת על חייו של יצחק, לא רק שאנחנו מתקשים למצוא גבורה בחיים שלו, אלא אנחנו מוצאים לכאורה בדיוק את ההיפך.

קודם כל ב-שם שלו. יצחק נקרא יצחק ע"ש מה? על שם הצחוק שצחקו אברהם ושרה, כשקיבלו את הבשורה שייולד להם בן לעת זקנותם - יצחק. הוא נקרא לא על שם מה שהוא עושה, אלא ע"ש מה שההורים שלו עושים.

בניגוד לאברהם למשל, שנקרא ע"ש אב המון גויים. הוא האבא של כל האומות. הוא משפיע על כל האומות. **יעקב נקרא יעקב**, כי ידו אוחזת ב- עקב עשו. הוא כבר מלידה תופס את עקבו של עשו. בכך שידו אוחזת בעקב עשו הוא אומר לו, יום יבוא ואני אביא את הבשורה שלי ואני אתגבר עליך, אני אצליח לקדש את העולם. הוא נקרא

יעקב, ע"ש הפעולה שלו. יצחק, לא ע"ש מה שהוא עושה, ע"ש מה שההורים שלו עושים.

וזה ממשך גם הלאה, כשאנחנו מביטים על הפעולות שהם עושים בחייהם. יצחק לא נלחם ב-א"י שום מלחמה. אברהם אבינו נלחם כבר באור כשדים כנגד נמרוד המלך השליט באותה תקופה, הוא שובר את כל האילים ועומד מול כל העולם, הוא לא מפחד. למרות שאברהם הוא איש החסד, אין לו בעיה להיאבק עם מי שצריך. הוא גם לא מפחד להתווכח עם הקב"ה, כדי להציל את סדום. הוא לא מפחד להיזרק לכבשן האש על אמונתו ויוצא למלחמת העולם הראשונה, כפי מה שמסופר בספר בראשית, מלחמת ארבעת המלכים את החמישה. חמשת המלכים מפסידים, שובים את לוט האחיין שלו והוא יוצא למלחמה כנגד המעצמה הגדולה של אותה תקופה ארבעת המלכים- ומנצח את המלחמה הזו.

וגם יעקב הנכד נלחם. הוא מתמודד מול לבן הארמי, יורד לחוצה לארץ ומתמודד שנים רבות עם לבן, עוזב את מקומו של לבן ופוגש את שרו של עשו- **ויאבק איש עמו עד עלות השחר**. הוא פוגש את עשו ושוב הוא מתמודד.

אברהם ויעקב נלחמים- ויצחק מעולם לא נלחם שום מלחמה, אבל דווקא הוא מסמל את הגבורה. דווקא להיפך. הוא ב-א"י ואף פעם לא נלחם והשם שלו גם לא מבטא פעולה מיוחדת שהוא עושה. וגם כאשר הבן שלו מתחתן עם נשים חוטאות בחטא ע"ז ומפזרות את עשן ע"ז שלהם- יצחק הופך להיות עוור, כי הוא לא מסוגל לסבול את העשן של ע"ז. ולכן, במקום לומר לאחרים לזוז, הוא הופך לעוור. הוא לא נלחם, לא מתמודד, לא מתווכח ולא יוצא למלחמה נגד אחרים. האם הוא מסמל את הגבורה? הרי לכאורה הוא לא עושה שום דבר, הוא פשוט נותן לדברים להתרחש ונשאר בתוך עצמו, אז למה הוא מסמל גבורה?

אבל שיא השיאים, לכאורה סיפור שהכי פחות מבטא את הגבורה שלו, זה מה שמסופר בפ"ש- חפירת הבארות. יצחק זורע ומוצא מאה שערים והופך להיות עשיר גדול באזור גרר, תחת שלטונו של המלך אבימלך. אבימלך אומר ליצחק- לך מעמנו. עצמת מאיתנו. אתה הפכת להיות הרבה יותר חזק ממנו ולכן אנחנו לא יכולים לשמור עליך פה, כי אתה עשיר גדול עד כדי כך, שאנשים

אומרים- 'זבל פרדותיו של יצחק ולא כספו וזהבו של אבימלך'.

יצחק לא מתווכח - פשוט זז. הוא יוצא לקצה, לסוף שלטונו של המלך אבימלך, מגיע לנחל גרר וחופר באר. באותה תקופה מי שחופר באר יש לו מים, יש לו חיים, יכול להחזיק את עצמו ויכול להתפרנס בצורה מאוד טובה מהבאר מים. שהוא גומר לחפור את הבאר, באים רועי גרר ואומרים לו - זה שייך לנו! הם אומרים ליצחק- לך מפה! אחרי כל הטרחה ואחרי כל העבודה, מה יצחק עושה? מה מידת הגבורה מבצעת באותם רגעים? יצחק פשוט הולך למקום אחר ושם הוא חופר באר אחרת. וכשהוא מוצא מים, שוב חוזר על עצמו כל הסיפור מהתחלה, באים רועי גרר ואומרים לו- זה שלנו, אתה לקחת את זה מאיתנו. מה עושה יצחק? עובר למקום אחר.

ויעתק משם, הוא הולך לגור במקום אחר, רחוק עוד יותר. וכאשר הוא מתרחק מרחק עצום מגרר, חפר באר וכאן לא רבו איתו- ולכן הוא קרא למקום הזה **רחבות ויאמר כי עתה הרחיב ה' לנו ופרינו בארץ**. כעת אנחנו יכולים להתרבות וכעת אנחנו יכולים לגדל משפחה, יש לנו באר מים ואף אחד לא לקח את זה מאיתנו. הסיבה היחידה שהבאר נשארה אצל יצחק, היא כי אף אחד לא אמר לו לך מפה. זו גבורה!?

וזה ממשך הלאה. אבימלך ופיכל שר צבאו, באים לבקר את יצחק כי הם מבינים, שיצחק מביא להם המון ברכה. כי ליצחק יש ס"ד, יש לו עזרה משמים, יש לו כוחות רוחניים מאוד גדולים והם באים לפגוש אותו. וכשהם נכנסים אליו הוא אומר להם- 'למה באתם אלי? אתם שנאתם אותי ותשלחוני מאיתכם, אתם הרי ביקשתם שאני אלך, אתם לא אוהבים אותי, אז למה באתם אלי?' והם אומרים לו בצורה גלויה, 'באנו לכרות איתך ברית, כי אנחנו רואים שיש לך כוחות מאוד חזקים, יש לך ברכה משמים, אנחנו רוצים לכרות איתך ברית שלום'.

הסיפור הזה מזכיר לנו, מה שהיה שנים רבות קודם לכן. עם א"א בפרשת וירא, היה בדיוק אותו סיפור, אבימלך ופיכל שר צבאו, באים לאברהם ורוצים לכרות איתו ברית. וא"א גם סבל מכך, שהעבדים שלהם סתמו לו את הבארות שהוא חפר. ומה עושה א"א כשהוא רואה את אבימלך

ופיכל? הוא אומר- **וְהוֹכַח אֲבֵרָהּ אֶת אֲבִימֶלֶךְ עַל אֲדוֹת בְּאֵר הַמַּיִם אֲשֶׁר גָּזְלוּ עִבְדֵי אֲבִימֶלֶךְ.**

הוא מוכיח אותם. הם מתנצלים ומבקשים לכרות ברית. א"א כורת איתם ברית ואחרי שהוא כורת איתם ברית, אבימלך קם עם פיכול שר צבאו וחוזרים למקומם.

ושוב חוזר הסיפור אצל יצחק. הם מבקשים לכרות איתו ברית. ומה יצחק עושה? כאן יצחק מוסיף דבר שא"א לא עשה - **וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֵּה וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ.** יצחק אומר להם, 'בשמחה רבה, אתם רוצים לכרות ברית?! קודם כל תבואו, אני מכין סעודה שלימה'- ויאכלו וישתו. הם נשארים לישון אצלו, קמים בבוקר וכורתים ברית. הם כורתים ברית ואז הוא משלח אותם בשלום.

מה זה משלח אותם בשלום? מסביר לנו **התרגום יונתן בן עוזיאל**, שהוא ליווה אותם. הוא התפלל עליהם ואיחל להם בשלום, באחוה, באהבה גדולה שיצליחו וכך הוא נפרד מהם בשלום.

זה לא היה אצל א"א. אצל א"א, אע"פ שהיה איש החסד, אבל עם אבימלך ופיכל שר צבאו הוא פשוט סידר שיהיה ברית. אבל אין כאן חברות יותר מידי גדולה, אחרי מה שהם עשו לו. אבל אצל יצחק, הוא מקבל אותם במשתה, משלח אותם בשלום ומתפלל עליהם וגם מלווה אותם - זו גבורה?

אדם לעיתים שואל את עצמו, רגע, אם אני אחיך לאנשים שהעליבו אותי- זה לא לפגוע בעצמי? זה לא לגרום לביזיון אישי? אני חייב להחזיר להם מנה אחת אפיים. א"כ, מה סוד הגבורה של יצחק? למה יצחק מבטא גבורה מצד אחד ומצד השני, אנחנו מביטים על חייו והוא פשוט נשאר במקום ומתנהל לכאורה לפי מה שאנשים אחרים גורמים לו. אנשים פגעו בו- הוא פשוט הולך, לא מתווכח, הוא מקבל בשלום, נותן ומעניק לאנשים אחרים שפגעו בו. למה? זה לא גבורה!

יש מישהו, שממשיך בדרכו של יצחק! דורות מאוחר יותר, **יוסף הצדיק** חווה פגיעות מתמשכות מהמשפחה שלו, האחים שונאים אותו וזורקים אותו לבור. בהמשך, הם גם מוכרים אותו לישמעאלים. והוא מוצא את עצמו יום אחד, בגיל 17, 18, כעבד במצרים, נזרק לכלא די מהר. עד גיל 30, הוא עבר מסלול חיים לא פשוט של יתמות

מהאמא, שנאת אחים, הוא גדל בבית שכולם שונאים אותו. ואז, אחרי 12 שנים בכלא, הוא יוצא מהכלא בגיל 30 והופך בבת אחת להיות ה'משנה למלך', אחד האנשים הכי משפיעים בהיסטוריה באותה תקופה. הוא הופך להיות מי שמכלכל את כל העולם, הוא הופך להיות אדם שיש לו עוצמה כלכלית, הוא נותן אוכל לאנשים רעבים.

ואז הוא פוגש את האחים. וכשהוא פוגש את האחים, זה יכול להיות הרגע המתוק ביותר של הנקמה. הוא יכול לבוא ולהחזיר להם מנה אחת אפיים, על כל הרוע שהוא סבל בחיים בגללם, על כל הסבל שהם גרמו לו, על כל ההתעללות שהם התעללו בו, לקחת נער צעיר ולזרוק אותו לבור מלא נחשים ועקרבים, ילד יתום, אתם לא מתביישים? יכול היה לנקום בהם. וכשהאחים מגלים שהם עומדים מול יוסף, הם מבינים שהתהליך ההיסטורי הפשוט, ההתנהלות הרגילה זה לקבל את מה שמגיע להם- לקבל עונש מאוד גדול מיוסף שהפך להיות השליט והגיע הזמן שהוא ינקום. והם נבהלו מפניו. ויוסף אומר להם משפט אחד: אני לא אעשה לכם שום דבר רע. ויותר מזה, אנכי אכלכל אתכם ואת בתיכם, אני אתן לכם פרנסה, אני אפרנס את הילדים שלכם, אני אדאג לכם למקום מגורים ואני אדאג לכם לחיים טובים. הם לא מבינים למה יוסף לא נוקם בהם. למה יוסף בוחר לעזור להם, לסייע להם?

עד כדי כך, שאומר ספר הזוהר והביא אותו **האדמו"ר הזקן** בעל התניא בסוף פרק י"ב בספר התניא: אדם צריך לחשוב טוב על חברו וגם להיות גומל לחייבים טובות. גם אם מישהו פגע בך, מישהו העליב אותך - תהיה כמו יוסף הצדיק, תנסה לגמול לו חסד. יוסף לא נקם בהם. הוא יודע בדיוק שהם התכוונו לרעה וגם אומר להם- **וְאַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה**, אבל אני לא אעשה לכם כל רע.

בספר הזוהר ובחסידות בספר התניא, מבקשים מאיתנו ללכת בדרכו של יוסף. ולכאורה זה מאוד קשה. שאני אתן לאנשים שהעליבו אותי, ש-ביזו אותי, שגרמו לי ללא מעט סבל - למה שאני אעזור להם? למה שאני אסייע להם? להיפך. אולי להיות גיבור - זה לנקום, זה לתת להם מנה אחת אפיים,

זה להראות להם שא"א לדרוך עלי והם יסבלו על מה שהם עשו?

כנראה שהגבורה מסתירה בתוכה עומק, שאותו יצחק וגם יוסף, מנסים ללמד אותנו. הגבורה האמיתית, זה לזכור ש-יש לנו התנהלות מלמעלה שמנהלת אותנו ואף אחד אחר לא יכול לשלוט על מהלך החיים שלנו.

כאשר אני מבקש לנקום, כאשר אני מבקש להחזיר מנה אחת אפיים - גם אם הצלחתי בסיבוב הזה להוכיח לו שאני יותר חזק ונקמתי בו, הענשתי אותו יותר חזק, העלבתי אותו - אני בעצם אומר שהנוחות שלי, היציבות שלי, הכבוד שלי, תלוי במישהו אחר. אני מעניק את מפתחות החיים שלי לאדם אחר. אז אולי ניצחתי בסיבוב הזה, אבל הפסדתי במערכה.

המסר הכללי: תהליך הנקמה עליו אומרת התורה, שהתהליך הזה הוא- **לא תקם ולא תטר את בני עמך**. אל תיכנס למקום הזה. כי גם אם הרגשת הנאה באותם רגעים, יצרת בתוכך רעיון שהחוסן שלך, הרגשת הנוחות שלך, תלויה רק במה שיקרה איתם. ואז אולי ניצחת בסיבוב הזה, אבל הסיבוב הזה יזמין עוד סיבובים, כי דרכה של נקמה, שהאדם שקיבל את הנקמה, הולך ונוקם בחזרה וזה לא יגמר.

וגם אם באופן נדיר אתה תנצח בכל מערכה, למה אתה תלוי ביחס שלך עם מישהו אחר? אנחנו בעצם קובעים, שאנחנו חייבים להתכתב עם מישהו אחר, כדי להרגיש מספיק יציבים. האם זה נכון? האם זו יציבות אמיתית? שאני תלוי ב-מה שיקרה עם האחרים?

ידוע הסיפור המפורסם על אחד מאדמו"ר חב"ד האדמו"ר המהר"ש, שהיו לו שני בנים- ר' זלמן אהרן ור' שלום דב בער. וכשהם היו ילדים קטנים ושיחקו בחוץ, האח הגדול ר' זלמן אהרן שיחק עם אחיו הקטן שלום דב בער ותוך כדי משחק, אומר האח הגדול לאח הקטן- "תחפור בור" והוא חופר בור. אומר לו אחיו זלמן אהרן, "מה המשחק?" עונה לו- "זה מאוד פשוט, אתה תיכנס בתוך הבור". נכנס שלום דב בער הקטן לתוך הבור ואומר לו- "מה המשחק?" הוא אומר לו, "עכשיו אתה תישאר כאן, אתה צריך להיות בתוך הבור".

וכשהתארך הזמן והוא מצא את עצמו בתוך הבור, הוא מאוד נעלב ונפגע מאוד למה שם אותו אחיו הגדול בתוך הבור. הוא רץ בוכה לאביו האדמו"ר ואומר לו, "אבא! זלמן אהרן זרק אותי לתוך הבור ואני לא מבין למה הוא עשה לי את זה, זה כואב לי".

האבא לא מיד צעק, כמובן שלא העניש. הוא בא לברר קודם כל, מה מציק לילד הזה. כי כשילד מגיב בצורה מוזרה, הוא מסתיר בתוכו כנראה צורך, שאנחנו לא גילינו. כל תגובה לא מידתית, כל דבר שהוא קצת מוזר, צריך לגרום לנו לנסות לברר- מה מציק לו? מה מעיק עליו? מה יושב לו בתוך הלב, שהביא אותו להתנהג כך? קודם כל להתעניין, אחר כך אנחנו גם עושים סדר בתוך הבית. אבל קודם כל להתעניין- מה מניע אותו? מה מפריע לו? וכשהגיע זמן, שאל אותו האבא- למה שמת את אחיך בבור? מה הפריע לך? מה יושב עליך? למה אתה עושה כאלה דברים?

ענה לו, "אבא, כי אני רוצה לפתור חוסר צדק שיש כאן במשפחה". האבא חייך ואמר, "מה חוסר הצדק שיש במשפחה, שהוביל אותך לשים אותו בבור?" ענה לו, "אבא, מי הגדול בבית? זה אני, נכון? אומר אבא, "נכון, אתה הבכור". "אבא, אם אני הגדול והוא הקטן, איך יצא שאני נמוך והוא גבוה יותר ממני? זה מציק לי, אז מצאתי פתרון. אבא אתה יודע, אם אני נמוך והוא גבוה, שמתתי אותו בתוך הבור. וכשהוא בתוך הבור, יוצא שאני יותר גבוה והוא נמוך. פתרתי את חוסר הצדק הזה".

חייך האבא ואמר: "זלמן אהרן, כשאתה רוצה להיות יותר גבוה, בחיים אל תנסה להפיל אחרים לתוך הבור. תעלה על כיסא! כי אם אתה בעצם מפיל אנשים בתוך בור, אתה קובע שהגובה שלך תלוי באחרים - ואז אתה תמיד תישאר נמוך, כי תמיד אתה חושש מה אנשים יגידו. אבל אם אתה עולה על כיסא, אם אתה מתפתח, אם אתה מתקדם- אתה הופך להיות גבוה בזכות מי שאתה!".

החוסן האמיתי, זה להרגיש יציבות שלא תלויה ב-אם אנשים צעקו עלי הבוקר, או התייחסו אלי יפה. זה כמובן נעים יותר, לקבל מילים טובות בבוקר. אבל אם ב-זה יהיה תלוי כל מצב הרוח שלי היום,

אני בעצם קובע, שמפתחות החיים שלי נמצאים בידים של מישהו אחר. וזה ההיפך מגבורה. זה ההיפך מיציבות.

יציבות אמיתית, זה לזכור שהקב"ה מנהיג את חיי. אין אדם שיכול להפיל אותי ואין אדם גם שיכול להפוך אותי לגדול, לגבוה- אם אני לא אעשה את זה בעצמי, לעלות על כיסא.

יצחק רואה את רועי גרר, לוקחים ממנו את הבאר שהוא עבד עליה. הוא לא מאשים את האחרים במה שקורה. אם נאשים אחרים, זה בעצם לומר שאנחנו לא יכולים לנהל את החיים שלנו. החיים שלנו לא תלויים באנשים אחרים. אז גם אם ניצחתי, גם אם נקמתי, גם אם באמת האשמתי והפלתי את האחר, אני בעצם מסרתי לו גם ביחד עם הנפילה שלו, את המפתחות של החיים שלי. אז רק הפסדתי, לא הרווחתי. להיפך. ככל שאני פחות מאשים ויותר לוקח אחריות, ככל שאני יותר מנהיג את חיי על פי מה שאחרים אומרים ופחות קובע מצב הרוח שלי עפ"י מה שאחרים אומרים לי ואיך שהם מתנהגים כלפי - אני יותר גיבור.

יכול להיות שהפסדתי את הבאר, אבל הרווחתי את הערך שלי, הרווחתי את האישיות שבי. היא לא תלויה באבימלך. הוא רואה את אבימלך ואומר: לא רק שאני לא כועס עליך, אין לי שום בעיה לארח אותך, לתת לך לאכול ולשתות, כי אתה לעולם לא תוכל לפגוע בי, לעולם לא תוכל להרוס לי את החיים.

עוד לא נולד האדם, שיכול להרוס לך את החיים. מה ששליך יגיע אליך ומה שלא שלך ילך ממך. אם זה יהיה דרך אבימלך ופיכל שר צבאו, או דרכים אחרות. בסך הכל מה שקורה בעולם, זה לכוון אותנו אל המקום הנכון של החיים שלנו.

הוא מסתכל על אבימלך לא כאחד ש-גזל. אני מוכיח אותו ואומר לו- **וְאַתֶּם שְׁנֵאתֶם אֹתִי וְתִשְׁלַחֲנִי מֵאַתְכֶּם**. הוא רימז לו- לא התנהגתם יפה כלפי, ממני לא לקחתם שום דבר.

זה מה שאומר יוסף הצדיק לאחיו. אתם חשבתם לרעה, אני לא תמים. אני רואה את הדברים כמו שהם, אבל אני זוכר דבר אחד, שהוא נותן לי את היציבות בחיים- **אֱלֹהִים חֲשְׁבָה לְטִבָּה**. הקב"ה מנהיג אותי בדרך טובה. ואם הייתי צריך לרדת למצרים, הייתי צריך לרדת למצרים. וזה בכלל לא

תלוי בכם, זה תלוי רק במסלול החיים האישי שלי, אני תמיד זוכר שהוא לטובה. זו היציבות האמיתית. אני הולך מהמקומות שזרקו אותי משם, לא כי אני חושב שזה מוצדק, אלא כי אני מבין, שבסיטואציה הזו מכוונים אותי מלמעלה למקום אחר.

את אותו הרעיון מבטא מרדכי היהודי. מגילת אסתר מתארת את מרדכי היהודי, במשפט מאוד מעניין- **אִישׁ יְהוּדִי הָיָה בְּשׁוֹשַׁן הַבֵּירָה**, היה יהודי בשושן הבירה. **שואלים בחסידות**, אבל אין רק יהודי אחד בשושן הבירה, יש המוני יהודים בשושן הבירה. אז למה מגדירים אותו- **איש יהודי היה בשושן הבירה?**

התשובה היא מאוד פשוטה. הוא היה יהודי **גם באמצע שושן הבירה**. באמצע כל הגויים, באמצע כל התרבות הפרסית הטמאה, בזמן ש-כל אחד כשיוצא לרחוב, מנסה להתאים את עצמו קצת לסביבה כי לא נעים. כיון שאני לא רוצה שיסתכלו עלי כחריג, כי אני מעוניין להיות כמו כולם. מרדכי מרגיש יציבות פנימית אמיתית. אומר - זו זהותי ואני לא מתבייש בה! איש יהודי היה לא רק בבית, אלא גם בשושן הבירה. וכשהוא פוגש את המן, המן רואה מולו אדם שלא מתבייש ב-מי שהוא. הוא לא הופך להיות יציב בגלל מה שאחרים אומרים, אלא בגלל שהוא מוצא יציבות פנימית. והמן מבטא בדיוק את ההיפך.

על המן אנחנו יודעים משפט אחד, שאומרת מגילת אסתר מיד בהתחלה- **אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גִדַּל הַמֶּלֶךְ אַחַשְׁוֵרוֹשׁ אֶת הַמֶּן**. למה זה הדבר הראשון שאנחנו יודעים על המן הרשע? כי התורה באה ללמד אותנו, המן לא גדול בזכות עצמו. אחר הדברים האלה, גידל המלך אחשורוש את המן. המן לא גדול, מגדלים אותו. זה הקוד של המן.

לעומת הקוד של מרדכי היהודי שהוא איש יהודי בשושן הבירה, הוא נמצא מול עולם שלם הפוך ממנו. והוא ממשיך להיות יהודי, הוא לא מתבייש. ולכן גם- **וּמְרַדְכִי לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה לְהַמֶּן**. והמן פונה אליו ואומר לו- אתה לא רואה את הסביבה שמשתחוה אלי? כולם משתחוים, זה עפ"י חוק. למה אתה לא משתחוה?

העריצו אותו, כולם הכירו בכוחו ולא נחסר ממנו שום דבר. הוא נשאר אותו אדם ש-כל הזמן מחייך, ש-כל הזמן צוחק, כי זו גבורה אמיתית. זה עמוד השדרה הפנימי, שאני מבין שלא העולם שולט עלי, אני זה שמנהיג את חיי בתוך העולם וכך אני גם יכול להשפיע על העולם. הוא השפיע על כל המציאות סביבו, בלי לרדת לחו"ל, בלי לצאת מארץ הקודש ובלי להתחתן עם שפחה.

בעצם המציאות שלו שהיתה מספיק יציבה, הוא הקרין לעולם כולו את החוסן הפנימי, את העונג האמיתי של חייו, של אדם שיודע שיש בתוכו נשמה קדושה ואותה אף אחד לא יכול לטמא. זה תלוי רק בך. היציבות הזו, היא הגבורה האמיתית. היא הגבורה שבעצם אומרת, במקום כל הזמן להסתכל "מה הוא אומר" ואז לבנות את חיי, אני מסתכל פנימה, לתוך נשמתי. וכאשר אני מוצא את טביעת האצבע של הקב"ה בתוך חיי, אני מוצא את העונג האלוקי שנמצא בתוכי, את ה-יצחק.

פשוט אנחנו מחוברים להקב"ה, אנחנו כבר יכולים לצחוק, יכולים לשמוח, לא בגלל הצלחות חומריות שהעולם משדר לנו- "הצלחת", אלא ממה אני צוחק? מזה שנולדתי כזה, שהקב"ה אוהב אותי. זה נכון לגבי כל אחד מאיתנו, כשאנחנו נמצא את העונג הפנימי שנמצא בתוך הנשמה שבנו, נוכל למצוא את הטוב בכל אחד. ואז בעז"ה, נוכל גם למצוא את ה- **אֵז יִמְלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ**, אז יתמלא העולם בשמחה ועונג אמיתיים, כאשר תתגלה נקודת האמת בעולם כולו ובנו. נקודת ה' אחד ושמו אחד', בגאולה שלימה במהרה בימינו אמן ואמן!

אומר לו מרדכי, כי אני לא משתחוה לאנשים שהם לא שווים- ואתה לא שווה. משתחוים אליך, כי המלך החליט כי הוא גידל אותך. אבל אתה יודע, שמחר הוא יכול גם להרוג אותך, או לפטר אותך ואז אתה לא תהיה שווה שום דבר. אז מי אתה באמת? אתה באמת גדול או קטן? זה תלוי באחשוורוש. אם זה תלוי באחשוורוש- אז אתה אפס, אתה שום דבר. ולכן אני לא משתחוה אליך, אני לא משתחוה לדברים שהם אפסיים, שאין בהם שום ערך. אני מקדיש את חיי לדבר האמיתי, לערך האמיתי, שבורא עולם נטע בתוכי ובתוך כל אחד את הנשמה שלי.

זה הוציא את המן מדעתו. הוא ביקש להכרית להרוג, להשמיד את כל עם מרדכי, זה עם כזה שבונה את היציבות שלו על **לא תיקום ולא תיטור את בני עמך. ואהבת לרעך כמוך.** כי אם אתה מספיק גדול, אתה מבין שבפנימיות, באמת לא פגעו בך. אין אדם שיכול לשלוט עליך, אתה באמת מבין שיש בתוכך יציבות.

השחרור הזה שמבטא יצחק - אתם יכולים לקחת מה שאתם רוצים, לא תיקחו ממני שום דבר. אני נשאר אותו אדם מוצלח, גם אם זה לא מוצא חן בעיני אנשים אחרים. ואני אוהב את האנשים האחרים, עד שהם באים אלי ומבקשים לכרות איתי ברית. בהתחלה, רבו עם הרועים שלו על הבארות והוא לא נעלב, הוא לא נפגע, הוא לא התחיל לנקום ולא יצא למסע של מלחמות כי הוא יציב. וכשאדם יציב, הוא יכול לאהוב את כולם.

ובסופו של דבר, אומר המדרש, כולם באו אליו לכרות איתו ברית שלום. בסופו של דבר כולם

יהי רצון שדברי התורה יהיו להצלחת וגאולת עם ישראל בקרוב ממש.

חַיִּים דְּמַדְּיָחוּתָא

אחד קנה מתנה לאשתו שרשרת, שואלת האשה מהיכן זה? עונה לה בעלה מחסדי נעמי, האשה מופתעת אומרת לו: למה דווקא משם מה אני נזקקת?? עונה לה בעלה מה יש לך אפילו רבקה קיבלה זהב מ'יד אליעזר'

יהודי מאמין רוכש מכונית ספורט משוכללת, מסביר לו המוכר, כשאתה רוצה לנסוע תאמר 'ברוך השם'

והרכב יסע וכשאתה רוצה לעצור תאמר 'שמע ישראל' והרכב יעצר מיד.

יוצא היהודי שמח לדרכו אומר 'ברוך השם' הרכב נוסע, הוא מטייל להנאתו, נוסע במהירות מסחררת

ולפתע שם לב שהוא מתקרב לתהום, בלי לחשוב הוא מיד צועק 'שמע ישראל' והרכב נעצר על פי התהום.

פוקח היהודי את עיניו ורואה את הנס שנעשה לו ומיד מברך 'ברוך השם' !

מאמן הכושר שלי נתן לי תרגיל פשוט לירידה במשקל להזיז את הראש ימינה ושמאלה 4 פעמים רצוף. כששאלתי אותו באיזה תכיפות לבצע את התרגיל ענה לי: "בכל פעם שמציעים לך לאכול"

תפזורת לפרשה

מחסן מילים:

תולדות, יצחק, רבקה, פדן,
ארם, יעקב, עשו, עדשים,
איש תם,
עקב, ידע ציד, מזיד, בכורה,
מאה שערים, שטנה,
רחובות, מטעמים, ידי עשו,
קול יעקב

כ	ד	א	י	ש	ת	מ	ש	מ	פ	פ	ל
נ	ש	ה	פ	ד	נ	א	ר	מ	י	ט	ע
ר	א	ב	כ	ו	ר	ה	מ	ח	ר	ה	ק
ק	ח	ל	ה	נ	ט	ש	ט	נ	ה	י	ע
ו	ע	ע	ל	מ	ג	ע	ד	ב	ב	ו	פ
ל	ת	א	י	ט	ב	ר	ב	ק	ה	ר	ת
י	ש	י	ד	ע	צ	י	ד	ע	ל	א	ו
ע	ד	ש	י	מ	ק	מ	ג	ה	ה	ת	ל
ק	ע	ל	ע	י	צ	ד	י	מ	ש	ה	ד
ב	ו	ר	ש	מ	י	כ	צ	ו	ע	ב	ו
ד	ע	ש	ו	ז	ע	ר	ח	ו	ב	ו	ת
ח	ח	כ	נ	ש	ס	צ	ק	צ	פ	ב	ז

תורתך שעשועי

6

א"ת לפרשת השבוע

- א _____ מלך פלשתים (פרק כ"ו פסוק א').
- ב _____ הועברה מעשיו ליעקב (פרק כ"ה פסוק ל"ג).
- ג _____ לשם יצא יצחק בימי הרעב (פרק כ"ו פסוק א').
- ד _____ יהיה מרובה באסמיו על הבכור (פרק כ"ז פסוק כ"ז).
- ה "ויתן לך האלוקים מטל _____ ומשמני _____" (פרק כ"ז פסוק כ"ז).
- ו "גש נא _____ בני" (פרק כ"ז פסוק כ"א).
- ז "והתברכו ב _____ כל גוי הארץ" (פרק כ"ו פסוק ד').
- זו _____ בעדו הסתכל אבימלך (פרק כ"ו פסוק ז').
- ט _____ יוריד אלוקים מן השמים לשדותיו של הבכור (פרק כ"ז פסוק כ"ז).
- י _____ איש תם יושב אוהלים .
- כ _____ כמספרם יהיו צאצאיו של יצחק (פרק כ"ו פסוק ד').
- ל _____ אליו נשלחו יעקב על ידי אימו (פרק כ"ז פסוק מ"ג).
- מ _____ ביקש יצחק מעשו שיכין עבורו (פרק כ"ז פסוק ד').
- נ _____ תמורתו זמכרה הבכורה (פרק כ"ה פסוק כ"ט).
- ס _____ התרוזש עם הבארות שמצא יצחק (פרק כ"ו פסוק ט"ו).
- ע _____ איש יודע ציד איש עדה.
- פ _____ שר צבאו של אבימלך (פרק כ"ו פסוק כ"ו).
- צ _____ מומזיותו של עשיו (פרק כ"ה פסוק כ"ז).
- ק _____ עלול יעקב להביא על עצמו במקום ברכה (פרק כ"ז פסוק י"ב).
- ר _____ בגללו ירד יצחק לגרר (פרק כ"ו פסוק א').
- ש _____ הבאר השנייה שרבו עליה רועי יצחק ורועי גרר (פרק כ"ו פסוק כ"א).
- ת _____ שניים שגולדו לרבקה.